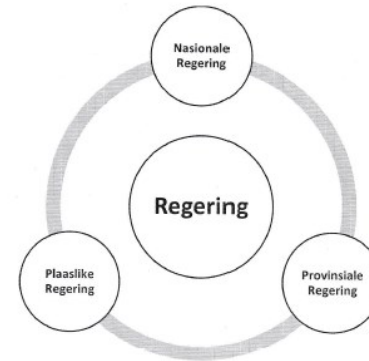

Besigheid

Die Regering se Betrokkenheid by die Ekonomie

Inleiding:

- ✚ Regering = groep mense wette maak – implementeer politieke, wetlike – ekonomiese kwessies in land hanteer
- ✚ Grondwet van SA = hoogste wet van land
- ✚ Bepaal struktuur van regering
- ✚ Gee wetlike raamwerk vir alle aktiwiteite in land deur landsburgers sekere regte gee (wat regering beskerm), beklemtoon sekere verantwoordelikhede burgers respekteer as hul verantwoordelike lede van samelewing
- ✚ Regering deur mense van land verkies word / kan beheer oorneem deur staatsgreep, waar vorige regering omvergewerp
- ✚ In SA het ons demokraties-verkose regering funksie uitoefen in openbare sektor
- ✚ Kiesers (mense 18jr. – ouer) stem tydens algemene verkiesing (elke 5 jr.) vir politieke party van hul keuse nasionale regering saam te stel

Die regering van Suid-Afrika funksioneer op drie vlakke:

Nasionale Vlak	Parlement (President – Ministers)
Provinsie Vlak	Premiers van Provinsies – LUK's (Lede van Uitvoerende Rede)
Plaaslike Vlak	munisipaliteite

EBW

Regering

Wat beteken regering?

- Land regering verantwoordelik seker maak orde gehandhaaf, dat genoeg geld vir infrastruktuur, dienste - paaie, hospitale, skole, polisiëring, elektrisiteit.
- Regering - mense wat land / staat beheer.
- Regering - groep mense wat beleide opstel, wette maak te bepaal hoe land werk.
- Demokrasieë- suid-Afrika stem burgers van land in nasionale verkiesings vir regering wat wil hê.
- Regerings administreer Staat.

Dit beteken dat hulle belastinge gebruik om seker te maak dat:

Staat glad bestuur
Landsburgers wette van Staat gehoorsaam
Landsburgers dienste, infrastruktuur wat hulle nodig te help om ekonomie laat groei.

- Groot taak om land administreer, landsburgers bestuur.
- Suid-Afrika byvoorbeeld 50 miljoen landsburgers.
- Regering taak om al mense bestuur makliker maak, regering dus in verskillende vlakke verdeel.

Verskillende vlakke van regering

Suid-Afrika drie vlakke van regering:

Nasionale regering
Provinsiale regering
Plaaslike regering.

Nasionale regering

- Nasionale regering oppergesag oor Suid-Afrika.
- Nasionale regering eksklusiewe seggenskap oor baie goed, deel van verantwoordelikheid met provinsies.
- Parlement bestaan dus uit twee Huise:**
 - Nasionale Vergadering
 - Nasionale Raad van Provinsies

Nasionale Vergadering

Nasionale Vergadering het drie takke:

Wetgewende tak
Uitvoerende tak
Regterlike tak.

LO

Deelname aan fisiese aktiwiteite wat elemente van fiksheid bevorder

Veiligheidskwessies wat verband hou met fisiese aktiwiteite

- ➔ Wanneer na skool wil draf, - nie alleen doen nie.
- ➔ Draf drie-drie om regtig veilig wees.
- ➔ Draf in bekende, veilige omgewing.
- ➔ Sorg altyd ouers of versorger weet jy gaan draf, hoe lank dink gaan wegbly, watter roete gaan volg.
- ➔ Moenie aan enige hond vat nie, maak nie saak hoe klein / oulik nie.
- ➔ Maak seker nog lig wanneer gaan draf, en voor donker sal terug wees.
- ➔ Onthou selfoon saam neem, maak seker noodnommers in gebied ken.
- ➔ Onthou padveiligheidsreëls!
- ➔ Kan nie sommer strate op enige plek oorsteek omdat draf nie.
- ➔ Steek strate by kruisings oor / kies veilige plek om te doen, wanneer geen kruisings nie.
- ➔ Wees bewus van ander, ruimte wat almal beskikbaar om oefeninge doen.
- ➔ Oppervlak gelyk wees, sonder struikelgefare.
- ➔ Dra geskikte klere, skoene.
- ➔ Gebruik altyd regte tegniek om beserings verhoed.
- ➔ Moenie aan ander leerders raak terwyl hulle aktiwiteite uitvoer nie.

NOODNOMMERS:

POLISIE 10111

AMBULANS 10177

ER 084124

NETCARE 082911

Waarom moet mens gesond en fiks wees?

- 🕒 Onthou aan aktiwiteite deelneem wat fiksheid verbeter sodat hart, longe goed moontlik kan werk.

Wat sal gebeur as jy nie oefen nie en die heelyd net rekenaarspeletjies speel en televisie kyk?

Sal lui word, moontlik gewig optel.

Sal ongemaklik wees in eie lyf.

Sal hartseer, raak depressief.

Onthou die elemente van fiksheid:

Aërobiese fiksheid

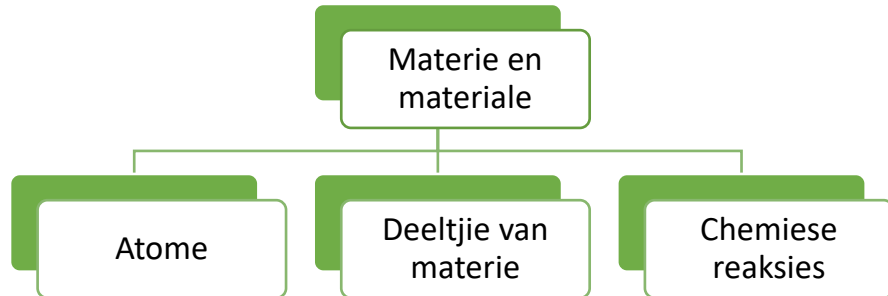
Se spierkrag ontwikkel

Spier uithouvermoë

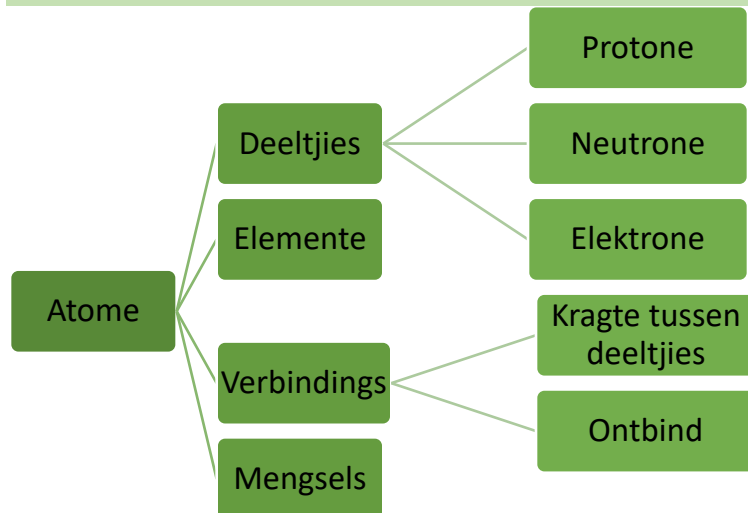
Soepelheid.

NW

Deeltjiemodel van materie

Atome

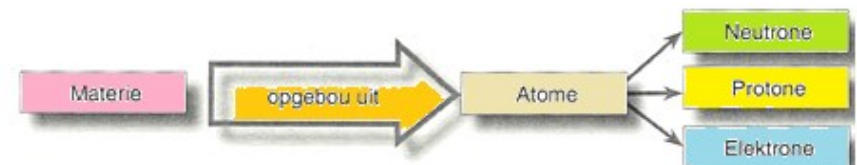

Deeltjies

- + Alles in en rondom ons is materie
- + Materie bestaan uit klein deeltjies wat nie gesien kan word nie nl. Atome
- + Element = saamgestel uit atome van dieselfde soort
- + Bv. atome van 'n element soos koper, identies
- + Verskillende elemente se atome verskil – beteken alle atome van koper identies, en alle atome van swawel identies aan mekaar, maar koperatome verskil van swawelatome
- + Element kan nie chemies opgebreek word nie
- + Element kan nie deur chemiese reaksie in ander element verander word nie
- + Alle bekende elemente kom op Periodieke Tabel voor

Waaruit bestaan 'n atoom

- Opgebou uit verskillende deeltjies wat subatomiese deeltjies genoem word

Rek

Basiese rekeningkundige konsepte

Eenaarsbelang

- **Kapitaal:** geld wat eenaar gee om besigheid te begin
- Kapitaal = eenaarsbelang
- D.w.s. Eenaar se belang in onderneming
- **Ottrekkings:** fondse / bates wat eenaar uit onderneming ottrek
- Ottrekkings verminder eenaar se belang in besigheid
- **Wins:** verhoog eenaar se belang in besigheid
- **Eenaarsbelang:** netto bate waarde van onderneming / verskil tussen bates – laste van onderneming

Bates

- ✦ Gebruik kapitaal om bates te koop
- ✦ **Bates:** onderneming se besittings (“dinge wat lekker is om te besit”)

Kategorieë van bates

- ✦ Nie-bedryfsbates
- ✦ Bedryfsbates

Nie-bedryfsbates

Tasbare / vaste bates

- ✦ Grond – geboue
- ✦ Voertuie
- ✦ Toerusting

Finansiële bates

- ✦ Vaste deposito's
- ✦ Aandele

Bedryfsbates

- Handelsvoorraad
- **Handel – ander ontvangbares**
 - Debiteur / besigheid wat (jou) onderneming geld skuld
- **Kontant – kontantekwivalente**
 - Wisselgeld
 - Kleinkas
 - Kontant in bankrekening

Laste

- ❖ Skuld van besigheid wat terugbetaal moet word (finansiële verpligting)

Tipes laste:

- ❖ **Handelskrediteure**
Onderneming skuld geld aan krediteur vir goedere wat op krediet gekoop is

SK

Ontwerpbeginsels

- Eenheid of harmonie verkry deur herhaling van voorwerpe en kleure.
- Verskeidenheid van elemente maak beeld interessant.
- Klem of fokuspunt
- Voorwerpe wat sentraal is, maklik raakgesien.
- Gebruik wys lyne om oog na fokuspunt te neem.
- Ons oë kyk gewoonlik waar die oë in die prent kyk.
- Balanseer die komponente.
- Skep die illusie van beweging met merke en kwas hale.
- Skep 'n 2D beeld en gebruik tonale skakering om 'n skynruimte agter te skep, en dit mislei die oog.

Eenheid of harmonie
Eenheid of harmonie kan verkry word deur die herhaling van voorwerpe. Kleure kan ook herhaal word om harmonie te verkry.

Verskeidenheid
Baie verskillende elemente maak die beeld interessant, maar te veel kan bedrywigheid, chaos en ongemak skep. Ontwerpers kan 'n eenvoudige onderliggende rangskikking soos netjiese rye gebruik om baie elemente saam te bind.

Klem of fokuspunt
Hier volg 'n paar maniere om die middelpunt van belangstelling te beklemtoon:

- Sentraliteit: Ons sien voorwerpe naby die middel van die ontwerp.
- Wyslyne: Gebruik lyne om die oog na die fokuspunt te lei.
- Ooglyn: Ons oë volg die oë van die mense in die prent; ons kyk waarna hulle kyk!

Daar is 'n maatskaplike boodskap op hierdie groot gebou geskilder. Wie dink jy het vir die verf en al hierdie werk betaal?

Balans

Ons wil die elemente in 'n komposisie balanseer: 'n klein vorm wat swaar lyk kan 'n groter ligter vorm balanseer.

Ritme

Herhaalpatrone, merke en kwasale skep die illusie van beweging.

Skaal en proporsie

Elke vorm in 'n komposisie het 'n verband met die ander vorms. Ons kan proporsies vervorm vir effek.

Ruimte

Ons mislei die oog wanneer ons 'n 2D beeld op 'n vel papier skep. Wanneer ons perspektieftekening en tonale skakering gebruik om vorm te skep, maak ons 'n skynruimte "agter" die papier: die prentuimte.

Kunselemente

Kleur
Helder of dof, sag of skerp, natuurlik of vreemd en swaarmoedig?

Toon
Lig, donker en baie skakerings tussenin. Toon verwys ook na die sterkte en gehalte van kleur.

Lyn
Sterk, huiwerig, happerig, egalig?

Vorm
Groot, klein, organies of geometries? Die onderwerp of figuur is 'n positiewe vorm en die agtergrond is 'n negatiewe vorm.

Komposisie
Wat is die beeld? Hoe groot is elke deel? Watter voorwerpe of letters het die skerpste kleure? Wat is in die agtergrond?

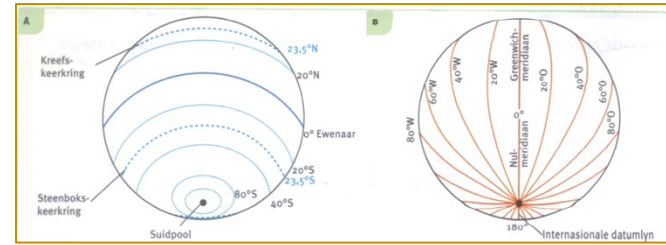
As gevolg van die skaal van die werk word muurskilderye dikwels deur plaaslike owerhede geborg. Hierdie gemeenskapsmuurskildery uit Durban kombineer woorde en beelde om geletertheid te bevorder.

SW – Geografie

Kaarte en atlasse

Lengteligging en breedteligging - grade en minute

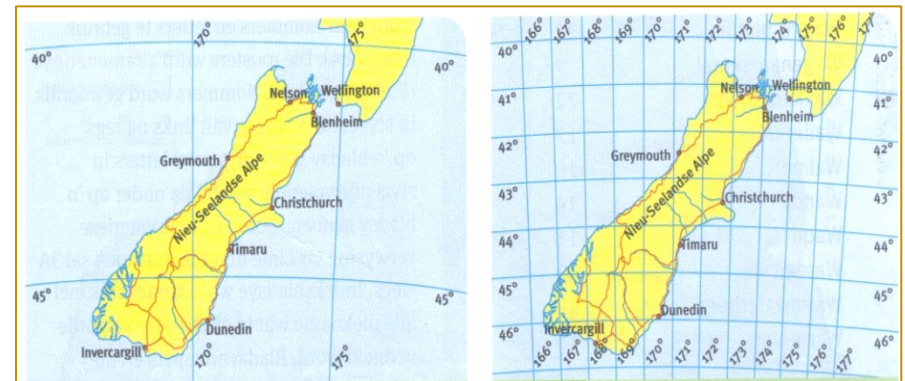
- ⊕ Alle plekke/terreinvorwerpe posisie op aarde.
- ⊕ Posisie van plek akkuraat vermeld deur koördinate daarvan gee.
- ⊕ Koördinate - kruispunte van breedtesirkels, se hoekige afstande wat in grade noord, suid van ewenaar gemeet.
- ⊕ Lengtesirkels, - hoekige afstande wat in grade oos, wes van Greenwich-meridiaan gemeet, onderskeidelik as blou, rooi lyne in A en B in Figuur.
- ⊕ Breedtesirkels (parallele), lengtesirkels (meridiane) vorm netwerk lyne wat meridiane, parallele verteenwoordig, kaart / plan voorgestel.
- ⊕ Netwerk lyne = graadnet.
- ⊕ Graadnet gebruik om koördinaat te ontwikkel wat uit koördinate bestaan, gebruik om plekke op aarde kry.
- ⊕ Begin met breedteligging wanneer koördinaat skryf.
- ⊕ Sommige belangrike breedteliggings - ewenaar, Kreefskeerkring, Steenbokskeerkring - A geïllustreer.
- ⊕ Twee belangrike lengtesirkels - nulmeridiaan (Greenwich-meridiaan) by 0 grade O/W (aangetoon in B) op teenoorgestelde kant, presies op 180 grade O/W, internasionale datumlyn.

Breedtesirkels(parallele) en lengtesirkels (meridiane)

Grade en minute

- Ⓢ Elke plek op aarde presiese koördinaat.
- Ⓢ Sommige plekke, gesien op kaart van Nieu-Seeland lê binne vierkantgraadnet van vyf grade.
- Ⓢ Graadnet van een graad oor gebied opgelê, plek soos Christchurch geleë binne graadnet van een graad tussen 43- en 44-grade-breedtesirkels suid van ewenaar, tussen 172- en 173-grade-lengtesirkels oos van Greenwich-meridiaan.

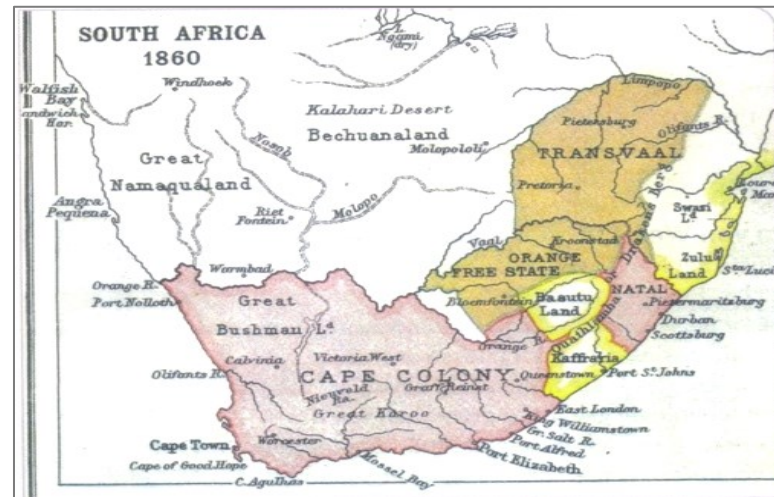
SW – Geskiedenis

Suider-Afrika teen 1860

Politieke nedersetting in Suider-Afrika

- 1860's land Suid-Afrika nie bestaan nie.
- Baie verspreide gemeenskappe, in konflik oor grond, arbeid, wat Suider-Afrika gevorm.
- Britte Kaap beset, hulle tot Britse kolonie verklaar.
- 1853 verteenwoordigende parlement aan Kaapkolonie toegestaan in ooreenstemming met Britse beleid.
- Hulle het Kaapkolonie uitgebrei sodat Oos-Kaap insluit nadat veeslagting in 1857 Xhosas in verswakte toestand gelaat.
- Xhosas van hul grond onteien, hul onafhanklikheid verloor.
- Britte ook grondgebied van Natal in 1843 geannekseer hul invloed in streek versprei, hoewel Zoeloe koninkryk onder koning Mpande kasenzangakhona steeds onafhanklik was.
- Binneland Boere, wat Kaap in 1838 met Groot Trek verlaat.
- Hulle was op soek na grond waar hulle vry van Britse beheer kon leef.
- Verre noorde sommige hulle gevestig in Soutpansberg, terwyl ander na ooste Lydenburg republiek gevorm.
- Vroeë 1850's ander groep Boere Oranje-Vrystaat, Transvaal gevorm - albei sogenaamde Boererepublieke, met Transvaal 1856 Zuid-Afrikaanse Republiek (Suid-Afrikaanse Republiek) geword.

- Teen 1860 Soutpansberg, Lydenburg in republiek opgeneem.
- Daar was beginsels van rassistiese uitsluitende burgerskap absoluut.
- Omdat Boeregemeenskappe -Kaart van Suider-Afrika in 1860 taamlik klein (ZAR byvoorbeeld sowat 40 000 wit mense gehad), moes Boeregemeenskappe verhoudings aanknoop, alliansies ontwikkel met swart leierskappe, koninkryke.

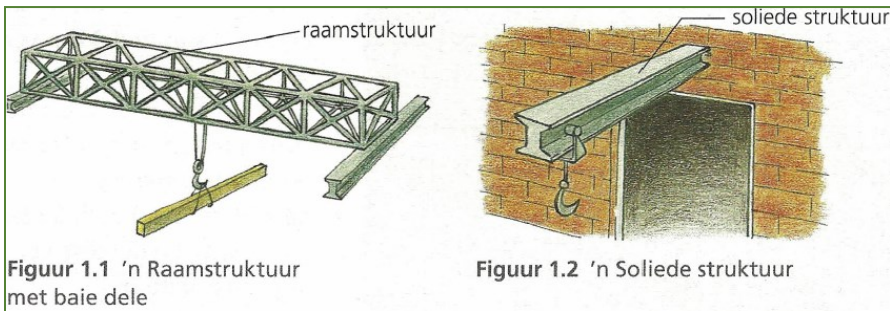

Kaart van Suider-Afrika in 1860

Teg

Definisie van 'n raamstruktuur

- Raamstruktuur is oop struktuur anders as soliede struktuur.
- Bestaan uit verskeie gedeeltes = dele genoem.
- Sommiges ook kappe genoem.

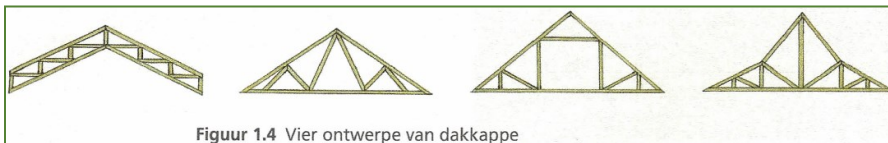

Figuur 1.1 'n Raamstruktuur met baie dele

Figuur 1.2 'n Soliede struktuur

Dakkappe

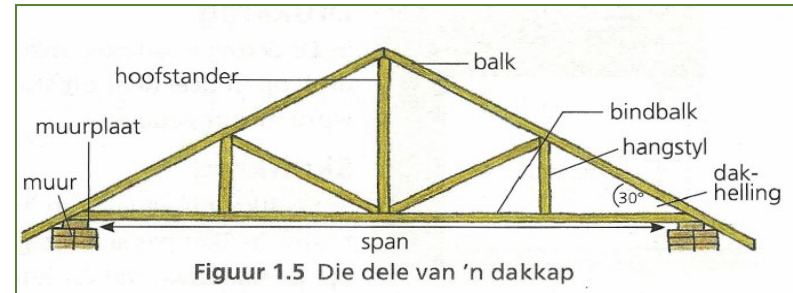
- Raamstrukture wat dakke van huise stut.
- Van hout/staal gemaak.
- Verskillende ontwerpe.

Figuur 1.4 Vier ontwerpe van dakkappe

Die dele van 'n dakkap

- Algemeenste gebruikte ontwerp vir dakkap:

Figuur 1.5 Die dele van 'n dakkap

- Afstand tussen mure van gebou wat dakkappe stut = spanwydte van kappe genoem.
- Dele van kappe nie almal dieselfde nie.
- Verskillende deel in verskillende posisies op raam; lengtes ook nie dieselfde nie.
- Elke deel van dakkap het verskillende funksies om dak te help stut.

Funksies sluit in:

- Dakbalke = stewige dele waarop dak aan kap vasgeheg word.
- Hoofstander stut boonste deel van dakbalke, hoek van dak tot horisontale vlak – dakhelling gewoonlik 30°.
- Hangstyl gebruik op dakkappe van geboue met lang spanwydtes – ondersteun balke.